

Universitätsbibliothek Wuppertal

Ivstiniani Avgvsti Historia

Procopius <Caesariensis>

Lugduni, 1594

Regni Romanorum successio

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-147](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-147)

regum ordinem actusque inquirere statuisti, & nos breuiter tuis percontationibus respondere sumus polliciti, necessarium est ergo, nobis ea interim, quæ ad tempora Augusti Imperatoris dicuntur, omittere; & rursus ad Romanæ vrbis primordia repedare, originemque Romuli eius conditoris exponere, simulque successorum eius, regum consulimque annos actusque ad liquidum demonstrare. Qui sunt hi.

*In sequentes
secciones
præfatio.*

REGNI ROMANORVM SVCCESIO.

AB origine vrbis Romæ & vsque Tarquinium regem cognomento Superbum, qui expulsus est, numerantur anni CCLXIII. Nam primus ille, & vrbis & imperij conditor Romulus, fuit à Marte (vt ipsorum verbis loquamur) genitus, & Rhea Silvia, hoc sese sacerdos grauidatam confessa est. Nec mox fama dubitauit, quum Amulij regis imperio abiectus in aquam profluentem cum Remo fratre, non potuit extingui. Siquidem & Tiberis amnem repressit, & relictis catulis lupa secuta vagritum vbera admouit infantibus, matrisque gestit officium. Sic repertos Faustulus regij gregis pastor tulit in casam, atque educauit. Alba tum erat Latio caput, Iulopus. Nam Lauinium patris Æneæ contempserat. Abhinc Amulius iam septima soboles regnabat, frater pulso Numitore, cuius ex filia natus erat Romulus. Igitur statim prima iuuentutis facie patrum ab arce deturbat, auum reponit. Ipse fluminis amator & montium, apud quos erat educatus, mœnia noua vrbis agitabat.

*Tenuis illa
Romani im
perij origo
miram Dei
providentiã
commēdat.*

*Romulus &
Remus sin
gulari fato
seruati,*

*Roma con-
ditur, sub
cruento &
rapae au-
gurio.*

*Remicades.
Parricidii
monarchia
Romana
fundamen-
tum.*

*Romuli poli-
ticum Fra-
tegeria, cruo-
rum
Aliud, astu-
tum.*

*Bella Romu-
li adu. Ve-
ientes, & a-
lios vicinos.*

*Tarpeia per
fida merito
supplicio pe-
rit.*

*Sabini Ro-
manis ad-
iunguntur.*

Gemini erant, vter auspicaretur, & regeret, adhi-
bere placuit deos. Remus montem Auentinum,
hic Palatinum occupat. Prius ille sex vultures, hic
postea duodecim vidit. Sic victor urbem augurio
excitat, plenus spei bellatricem fore. id affluet & san-
guini & prædæ aues pollicebantur. Ad tutelam
nouæ vrbs, sufficere vallum videbatur: cuius dum
angustias Remus increpat, saltu transfiliuit. Du-
bium an iussu fratris, occisus est. Prima certe victi-
ma fuit, munitionemque vrbs nouæ sanguine suo
consecrauit. Imaginem vrbs magis, quam urbem
fecerat. incolæ deerant. Erat in proximo lucus, hūc
asylum facit, & statim mira hominum vis. Latini
Thuscique pastores, etiam transmarini Phryges,
qui sub Ænea; Arcades, qui sub Euandro duce con-
fluxerant. Ita ex variis quasi elementis congrega-
uit corpus vnum, populūque Romanum ipse fecit.
Erat verò vnus ætatis populus. Virorum ita-
que matrimonia à finitimis petita, quia non impe-
trabantur, manu capta sunt. simulatis quippe ludis
equestribus, virgines, quæ ad spectaculum vener-
ant, prædæ fuerunt. Hæc statim causa bellorum.
pulsifugatique Veientes. Cœninentium captum
ac direptum est oppidum. Spolia insuper optima de
rege Acrone Feretrio Ioui manibus reportauit.
Sabinis prodita porta per virginem Tarpeiam, non
dolo: sed puella pretium rei, quod gerebant in fini-
stris manibus, perierat; dubium clypeos, an amil-
las. Illi vt & fidem soluerent, & viciscerentur, cly-
peis obruere. Ita admissis intra mœnia hostibus,
atrox in ipso foro fit pugna, adeo vt Romulus Iouem
oraret, fœdam vt suorum fugam sifteret. Hinc
templum, & Stator Iuppiter. Tandem funeribus
interuenere raptæ, laceris comis: sic pax facta cum
Tatio, fœdūque percussum. Securæque res mira
dictū, vt relictis sedibus suis, nouam in urbem ho-
stes

stes demigrant, & cum generis suis auitas opes pro dote sociarent. Auctis breui viribus, hunc rex sapientissimus statum Reipubl. imposuit. Iuuentus diuisa per tribus, in equis & armis, vt ad subita bella excubaret, consilium Reipub. penes fenes esset, qui ex autoritate patres, ab ætate senatus vocabantur. His ita ordinatis, repente cum concionem haberet ante urbem, apud Capræ paludes, e conspectu ablati est. Discerptum aliqui a senatu putant, ob asperius ingenium. Sed oborta tempestas, Solisque defectio, consecrationis speciem præbuere. Cui rei mox Iulius Proculus fidem fecit, visum à se Romulum affirmans augustiore forma, quam fuisset: mandare præterea, vt se pro numine acciperent. Quirinum in cœlo vocari: placitum diis, vt gentiũ Roma potiretur. Successit Romulo Numa Pompilius, quem Cyribus Sabinis agentem vltro petierunt, ob inclytam viri religionem. Ille sacra, cæremonias, omnemq; cultũ deorum immortalium docuit: ille pontifices, augures, salios, cæteraque sacerdotia: annũque in xij. menses, fastos dies nefastosq; descripsit. Ille ancilia atque palladium, secreta quædam imperij pignora, lanũque bifrontem, Fidem pacis ac belli, in primis focum vestæ virginibus colendum dedit, vt ad simulachrum cælestium siderum, custos imperij flamma vigilaret. Hæc omnia quasi monitu deæ Egeriæ, quo magis barbari acciperent. Eò denique ferocem populum rededit, vt quòd vi & iniuria occuparat imperium, religione atque iustitia gubernaret. Excepit Pompilium Numam Tullus Hostilius, cuius honori & virtuti regnum vltro datum. Hic omnem militarem disciplinam artẽque bellandi instituit. Itaque mirum in modum exercitata iuuentute, prouocare ausus est Albanos, grauem & diu principem populum. Sed quum pari robore

*Romuli
mor: s: vita
eiusdem per
similis.*

*Numa Pom
pilius. Super
sticio sub
hoc rege in
ualuit.*

*Fraudes
Numa vt
stultum vul
gus sub su
perstitionis
iugo conti
neret.*

*Tullus Ho
stilius, rex
bellator.*

*Horatiō
Curatio-
rūmque me-
mo: abilis
pugna.*

frequentibus proeliis vtrique cōminuerentur, mis-
so in compendium bello, Horatiis, Curatiisque, tri-
geminis hinc atq; inde fratribus vtriusque populi
fata permiffa sunt. Anceps & pulchra contentio,
exitūque ipfo mirabilis. Tribus quippe illinc vulne-
ratis, hinc duobus occifis, qui supererat Horatius,
addito ad virtutē dolo, vt distraheret hostē, simulat
fugam, fingulōsque pro vt fequi poterant, adortus
superat. Sic rarū decus aliis, vnius manu parta vi-

*Horatius vs-
q; parricida.*

ctoria est, quam ille mox parricidio scēdauit. Nam
flentem spolia circa se sponfi quidem, sed hostis, so-
rorem viderat: hūc tam immaturum amorem vir-
ginis vltus est ferro, vt audiret leges, nefas: sed ab-
stulit virtus parricidam, & facinus infra gloriam
fuit. Nec diu in fide Albanus perstat. Nam Fidenates
bello missi in auxilium ex scēdere medij inter
duos exspectauere fortunam. Sed rex callidus vbi
inclinare socios ad hostem videt, tollit animum
quasi mandasset Spes. inde Rom. metus hostibus
incussus, sic fraus proditorum irrita fuit. Itaq; ho-
ste victo, ruptorem scēderis M. Sufferium religatū
inter duos currus, pernicious equis distrahit, Al-
bānque ipsam, quamuis parētem, æmulam tamen
diruit, quū prius omnes opes vrbs, ipsūque po-
pulum Romam transtulisset: prorsus vt cōsanguinea
ciuitas non perisse, sed in suum corpus redisse
rursus videretur. Ancus deinde Marcius nepos

*Ancus Mar-
cius.*

Pompilij ex filia, pari ingenio. Igitur & muro mœ-
nia amplexus est, & influentem vrbi Tiberim pon-
te commisit, Ostiānque in ipso maris fluminisque
confinio posuit coloniam, iam tunc videlicet præ-
sagiens animo futurum, vt totius mundi opes &
commearus, illo velut maritimo vrbs hospitio re-
ciperentur. Tarquinius postea Priscus, quamuis
transmarinæ originis, regnum vltro petens accepit,
ob industriam atque elegantiam, quippe qui
oriundus

*Tarquinius
Priscus.*

oriundus Corintho, Græcum ingeniū Italicis artibus miſcuiffet. Hic & ſenatum centum patrū numero ampliavit, & centuriis tribus auxit, quamvis Actius Navius numerum augeri prohiberet, vir ſummus augurio. Quem rex in experimētum rogavit, fieri ne poſſet, quod ipſe mente conceperat. Ille rem expertus augurio, poſſe reſpondit. Atqui hoc, inquit, agitabam; an cotem illam ſecare nouacula poſſem? Et Augur, poteſt, inquit, & ſecuit, inde Romanis ſacer auguratus. Neq; pace Tarquinius, quam bello promptior. Duodecim namque Thuſcię populos frequentibus armis ſubegit. Inde falces, trabeæ curules, anuli, falere, paludamenta, prætextæ. Inde quod aureo curru quatuor equis triumphatur, togæ pictæ, tunicęque palmatæ. Omnia denique decora & inſignia, quibus imperij dignitas eminet, ſupra ſunt. Seruius Tullius deinceps gubernacula virbis inuadit, nec obſcuritas inhiibuit, quamvis matre ſerua creatum. Nam eximiam indolem vxor Tarquiniꝝ Tanaquil liberaliter educauerat, & clarum fore viſa circa caput flammā promiſerat. Ergo inter Tarquiniꝝ mortem adnidente regina ſubſtitutus in locum regis, quaſi in tempus regnum dolo partum ſic egit induſtrię, vt iure adeptus videretur. Ab hoc populus Rom. relatus in cenſum, digeſtus in claſſes, decuriis ac collegiis diſtributus, ſummæque regis ſolertia ita eſt ordinata reſpublica, vt omnia patrimonij, dignitatis, ætatis, arrium, officiorūque diſcrimina in tabulas referrentur, ac ſic maxima ciuitas minimæ domus diligentia contineretur. Poſtremus fuit omnium regum Tarquinius, cui cognomen Superbus ex moribus datum. Hic regnum auitum, quod à Seruio tenebatur, rapere maluit, quam expectare; miſiſſique in eum percuſſoribus, ſcelere partam poteſtatem non melius egit, quam

QQ. iij.

Tarquiniꝝ
bellica inuē-
ta.

Seruius Tul-
lus.

Tanaquil.

Tarquinius
superbus.

*Ambitiosus
parricidij e-
xemplum.*

adquiserat. Nec abhorrebat moribus Tullia, quæ
vt virum regem saluaret, supra cruentum patrem
vecta carpento, consternatos equos egit. Sed ipse
in fenatam cædibus, in plebem verberibus, in omnes
superbia, quæ crudelitate grauior est, in bonos
grassatus, quum sciuitiam domi fatigasset, tandè in
hostes conuersus est. Sic valida Latij oppida capta
sunt, Ardea, Oriculum, Gabij, Sueffa, Pometia.

*Tyrannicū
strategema.*

Tum quoque cruentus in suos. Neque enim filium
verberare dubitauit, vt simulantis transfugam a-
pud hostes hinc fides esset. Quo à Gabijs, vt volue-
rat, recepto & per nuncios consulenti, quid fieri
vellet; eminentia fortè papauerum capita virgula
excutiens, quum per hoc interficiendos esse prin-
cipes vellet intelligi, ea superbia sic respondit, vt
senferat. Tamen de manubis captarum urbium
templum erexit. Quod dum inauguraretur, ce-
dentibus cæteris diis, mira res dictu, extis resiste-
re Iuventas & Terminus. Placuit patribus con-
tumacia numinum, siquidem firma omnia & æter-
na pollicebantur. Sed illud horrendius, quod mo-
lientibus ædem, in fundamentis humanum caput
reperitum est. Nec dubitauere cuncti, monstrum
pulcherrimam imperij sedem, caputque terrarum
promittere. Tamdiu superbiam regis populus
Rom. perpeffus est, donec aberat libido. Hanc
ex liberis eius importunitatem tolerare non po-
tuit. Quorum cum alter ornatissimæ femine Lu-
cretiæ stuprum intulisset, matrona dedecus ferro
expiauit, imperium tum regibus abrogatum. Hæc
est prima ætas populi Romani & quasi infantia,
quam habuit sub regibus septem, per annos, vt di-
ximus, C C X L I I I. quadam fatorum industria tam
variis ingenio, vt reipubl. ratio & vtilitas postula-
bat. Nam quid Romulo ardentius? Tali opus fuit,
vt inuaderet regnum. Quid Numa religiosius? Ita

*Superstitio-
nis mos.*

*Capitolij no-
men inde,
vt nonnulli
iudicant.*

*Libido ve-
gnorū labes.*

res poposcit, vt ferox populus, deorum metu mitigaretur. Quid ille militiae artifex Tullus? bellatoribus viris quam necessarius, vt acueret ratione virtutem. Quid ædificator Ancus? vt urbem colonia extenderet, ponte iungeret, muro tueretur. Iam verò ornamenta Tarquinij & insignia, quantum principi populo addiderunt ex ipso habitu dignitatem? Actus à Servio census quid effecit, nisi vt ipsa se nosset Romana respublica? Postremo Superbi illius importuna dominatio nonnihil, imò vel plurimum profuit. Sic enim effectum est, vt aigratus iniuriis populus, cupiditate libertatis incenderetur, mutatæque regali dominatione, ad consulum insulas se conferret; qui bini annis singulis, republicam gubernantes, sequenti anno ab aliis venientibus succedebantur, scientesque se annis tantum singulis præesse in populo, erga alios agebant, qualiter eos erga se acturos postea cupiebant. Qui ordo vsque ad Augustum Cæsarem obtinuit priuilegium, per viros nongentos quindecim in annis cccclviii. Nouem siquidem annis, sine consilibus, sed tantum sub tribunis plebis fuit, quatuor sine iudicibus. Nam post exactos reges annū vnum quinis diebus, singulis diebus singuli senatorum Rempub. obrinuerunt, & tunc duobus creatis consulis, Bruto & Collacino, in posterum vsque ad Pansam & Hirtium seruauerunt per annos prenotatos. Et quia omnium consulum nomina actusque conscribere, & mihi tædium, & tibi, qui legis, fastidio fore præcaui; aliqua exinde prælibans, multa superfedi, quod pæne nonnullis iam vsurpatū esse breuiatūque opus cognoui.

*Importuna
dominatio
regnum Ro-
mæ exter-
minat.*

*Consulum
Rom. v. p. m.*

*Catalogus
exactus cur
prætermis-
sus.*